

Narodowy Bank Polski
Departament Systemu Płatniczego

Porównanie wysokości prowizji i opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym w okresie listopad 2005 r. – czerwiec 2006 r.

Wstęp

Departament Systemu Płatniczego przedstawia materiał, dotyczący problematyki opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym w zakresie płatności detalicznych dla osób fizycznych. Prezentowane opracowanie powstało na bazie materiału, przedstawionego na posiedzeniu Rady ds. Systemu Płatniczego, organu opiniodawczo-doradczego Zarządu NBP, w dniu 20 września br. Ponieważ dyskutowany na posiedzeniu Rady temat opłat za usługi rozliczeniowe wzbudził następnie szersze zainteresowanie, DSP uznał za zasadne przedstawienie go opinii publicznej. Obecne opracowanie, ze względu na jego przeznaczenie dla szerszego kręgu odbiorców, zostało uzupełnione o dodatkowe wyjaśnienie metodologii badania opłat rozliczeniowych w bankach oraz o porównanie wysokości opłat rozliczeniowych w Polsce i w innych krajach.

Prezentowany materiał składa się z czterech części: uwag metodologicznych, omówienia wysokości opłat i prowizji za podstawowe usługi rozliczeniowe w badanych bankach, odniesienia się do poziomu prowizji i opłat pobieranych przez banki w Czechach i na Węgrzech oraz uwag na temat porównywalności cen usług bankowych w Polsce i na świecie. Część pierwsza i czwarta ze względu na rozszerzony krąg odbiorców są elementami dodanymi w stosunku do pierwotnego materiału prezentowanego we wrześniu br. Radzie ds. Systemu Płatniczego.

Prezentowany materiał jest wynikiem kontynuacji analizowania przez Narodowy Bank Polski poziomu opłat bankowych związanych z rozliczeniami pieniężnymi. Pierwsze

opracowanie dotyczące tego zakresu obejmowało analizę poziomu ww. opłat w listopadzie 2005 r. i było przedmiotem posiedzenia Rady ds. Systemu Płatniczego w grudniu 2005 r.

I. Uwagi metodologiczne

Dla potrzeb niniejszego opracowania DSP zebrał, na podstawie ogólnie dostępnych informacji, dane o wysokości podstawowych rodzajów prowizji i opłat bankowych dla tej samej grupy 15 banków, które były analizowane w drugiej połowie 2005 r. Ww. grupa banków została poszerzona o Krakowski Bank Spółdzielczy jako reprezentanta sektora banków spółdzielczych. Wśród wybranych banków¹ znajdują się największe banki sieciowe i kilka mniejszych, co pozwala odnieść się w wysuwanych tezach do całego sektora bankowego. W załączniku nr 1 uwzględniono i porównano opłaty za przekazanie środków pieniężnych w formie gotówkowej i bezgotówkowej (w ramach najbardziej popularnego rachunku dla klientów indywidualnych) z wykorzystaniem formularzy standardowych (za realizację płatności na formularzu niestandardowym banki pobierają wyższe opłaty). Dodatkowo, w celu zobrazowania, w jaki sposób banki próbują wpływać na zachowania klientów, wskazano wysokość opłat za realizację poleceń przelewu w zależności od sposobu komunikowania się klienta z bankiem.

Należy podkreślić, że analizowane opłaty dotyczą wyłącznie wąskiej grupy usług bankowych związanych z prowadzeniem rachunku bankowego oraz przeprowadzaniem podstawowych rozliczeń pieniężnych przez klienta detalicznego. Do analizy nie były brane pod uwagę m.in. opłaty związane z użytkowaniem karty płatniczej, koszty uzyskiwania kredytów lub opłaty za inne usługi bankowe. Dlatego też zamieszczone w niniejszym materiale wnioski nie mogą być podstawą do formułowania ogólnej oceny poziomu cen usług bankowych w Polsce.

---

¹ Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna, Bank Handlowy w Warszawie S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank BPH Spółka Akcyjna, Bank Zachodni WBK S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego, Bre Bank S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A., Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A., Kredyt Bank S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy

II. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi rozliczeniowe w wybranych bankach

W wyniku zestawienia i porównania otrzymanych danych, możliwe wydaje się sformułowanie następujących spostrzeżeń:

- 1) nie zmieniła się dotychczasowa strategia cenowa polskich banków, którą można najkrócej scharakteryzować jako ustalanie zaporowych cen dla obrotu gotówkowego i niższych – a więc w intencji banków promocyjnych – cen za obrót bezgotówkowy,
- 2) w 7 z 16 analizowanych banków (Bank Handlowy S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Pocztowy S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy) poziom pobieranych przez nie opłat i prowizji, w stosunku do poprzednio analizowanego okresu, pozostał na tym samym poziomie,
- 3) w pozostałych 9 bankach zanotowano podwyżki w ciągu I półrocza 2006 r., przy czym:
  - a) najwyższą skalę podwyżki, opisaną bardziej szczegółowo w dalszej części materiału, odnotowano w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (dalej „PKO BP S.A.”),
  - b) w przypadku pozostałych banków wzrostowi uległy pojedyncze elementy wchodzące w skład kosztów prowadzenia rachunku oraz realizacji różnych rodzajów płatności,
- 4) generalnie badane banki nie obniżyły żadnego z analizowanych składników prowizji i opłat. Jedynym wyjątkiem jest Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A., który zmniejszył opłatę za realizację polecenia zapłaty z 1,50 zł do 1 zł. Jest to w gronie badanych jeden z mniejszych banków, więc efekt jego decyzji oddziaływał wyłącznie na małą grupę klientów sektora bankowego.

W odniesieniu do konkretnych analizowanych elementów związanych z rozliczeniami pieniężnymi należy zauważyć, co następuje:

- 1) wpłata gotówkowa na rachunek w innym banku – w porównaniu do poprzedniego analizowanego okresu cenę tej usługi podniosły dwa banki. Są to: PKO BP S.A., gdzie wzrostowi uległa stawka minimalna z 5 zł do 6 zł oraz Bank BPH S.A., w przypadku którego wzrosła zarówno stawka minimalna z 10 zł do 15 zł, jak i stawka maksymalna z 0,50% do 0,75% wpłacanej kwoty. Obecnie średnia minimalna opłata za realizację

wpłaty gotówkowej w badanej grupie banków wynosi 11 zł, zaś maksymalna 0,70% kwoty wpłaty i nie różnią się one praktycznie od średnich z II połowy 2005 r.

2) prorowadzenie rachunku - miesięczna opłata za prowadzenie rachunku bankowego dla klientów detalicznych w polskich bankach wyniosła na koniec czerwca 2006 r. średnio 5,30 zł i w stosunku do poprzedniego analizowanego okresu wzrosła o 7,5%. Analizując jednak poszczególne banki, które podwyższyły ww. opłaty, można zauważyć, że ze względu na ich pozycję na rynku wzrost ceny ww. usługi dotyczył dużej grupy klientów sektora bankowego i przedstawiał się następująco:

- PKO BP S.A. - wzrost z 4 zł na 5,40 zł, tj. o 35%,
- Bank BPH S.A.- wzrost z 5,45 zł na 6.95 zł, tj. o 27%,
- Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A. – wzrost z 4 zł na 5 zł, tj. o 25%.

3) polecenie przelewu – bardzo wysokie opłaty i prowizje od operacji gotówkowych kontrastują z niższymi preferencyjnymi cenami za realizację polecenia przelewu składanego w oddziale, których średnia na koniec czerwca 2006 r. wynosiła 3,77 zł (wzrost o 12 % w stosunku do stanu sprzed roku). Cena tej usługi była jeszcze niższa, gdy przelew był realizowany za pomocą telefonu, i wynosiła średnio 1,84 zł (wzrost o 4,5 %). Najbardziej opłacalną (czyli najtańszą) formą płatności oferowaną klientowi przez bank była realizacja przelewu za pośrednictwem Internetu, gdzie średnia wynosiła 0,51 zł (wzrost o 42 %).

Odnosząc się do poszczególnych badanych banków, wzrost opłat za realizację polecenia przelewu w zależności od kanału dystrybucji, w stosunku do listopada 2005 r., przedstawiał się następująco:

a) *przelew składany w oddziale* – w tym przypadku podwyżkę opłat wprowadziły 4 banki:

- PKO BP S.A. - wzrost z 3 zł na 4 zł, tj. o 33%,
- ING Bank Śląski S.A. – wzrost z 2,50 zł na 4 zł, tj. o 60%,
- BRE Bank S.A. (MultiBank) – wzrost z 3 zł na 5 zł, tj. o 67%,
- Bank Ochrony Środowiska S.A. – wzrost z 3 zł na 5 zł, tj. o 67%,

b) *przelew realizowany telefonicznie* – zmiana ceny nastąpiła jedynie w przypadku Banku Polska Kasa Opieki S.A., gdzie ta usługa była bezpłatna, a obecnie kosztuje 2 zł,

c) *przelew realizowany Internetem* – w przypadku dwóch banków, w których realizacja zleceń tym kanałem dystrybucji była bezpłatna, w I półroczu 2006 r.

zostały wprowadzone opłaty: opłata za taki przelew w Banku Polska Kasa Opieki S.A. wynosi obecnie 1 zł, natomiast w Kredyt Banku S.A. 0,99 zł,

- 4) polecenie zapłaty – większość banków utrzymała dotychczasowy poziom opłat. Zmiany zostały dokonane jedynie przez dwa banki: obniżył opłatę o 33% Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A., natomiast największy bank sieciowy PKO BP S.A. podwyższył omawianą opłatę z 0,50 zł do 1 zł, czyli o 100%.

III. Poziom prowizji i opłat pobieranych przez banki w Czechach i na Węgrzech

W wyniku indywidualnych zapytań skierowanych do banków na Węgrzech i w Czechach oraz na podstawie publicznie dostępnych informacji (Internet), DSP uzyskał możliwe do analizy dane z pięciu banków czeskich: Ceska sporitelna a.s, Raiffeisen Bank, Citibank, Kredyt Bank, HVB Bank oraz pięciu banków węgierskich: KDB Bank Hungary, HVB Bank, Volksbank, ING Bank, Citibank.

Stosowane w ww. bankach opłaty za podstawowe, krajowe rozliczenia pieniężne dla klientów indywidualnych są wyszczególnione w załącznikach nr 2 i 3.

Na podstawie tak niewielkiej liczby banków oraz nie pełnej wiedzy na temat specyfiki rynku czeskiego i węgierskiego trudno pokusić się o w pełni miarodajne wnioski, co do stosowanej polityki cenowej ww. banków ani tym bardziej dokonać porównania cen za usługi rozliczeniowe z polskimi bankami. Jednakże, odnosząc się do zgromadzonych danych, możliwe wydaje się sformułowanie jedynie następujących spostrzeżeń:

- 1) średnia miesięczna opłata za prowadzenie standardowego rachunku bankowego dla klientów detalicznych wynosi w bankach:
  - czeskich - 96 CZK (13,54 zł),
  - węgierskich - 331 HUF (4,75 zł)².

W przypadku banków czeskich ww. opłata jest dwukrotnie wyższa od takiej samej opłaty pobieranej przez analizowane polskie banki, dla których średni koszt tej usługi wynosi 5,49 zł. Przyczyną tak znacznej różnicy może być inna niż w Polsce konstrukcja oferowanych przez nie usług. W przypadku polskich banków comiesięczna opłata za prowadzenie rachunku bankowego nie obejmuje bezpłatnych przelewów. W Czechach natomiast dominuje tendencja oferowania klientom pakietu bezpłatnych usług przy wyższej cenie za prowadzenie rachunku bankowego.

---

² Opłaty w czeskich koronach i węgierskich forintach przeliczono na złote według średniego kursu NBP z dnia 4.07.2006 r.

Przykładem tego są dwa (Kredyt Bank, HVB Bank) z pięciu analizowanych banków, natomiast w pozostałych trzech bankach oprócz standardowego rachunku bankowego, oferowane są znacznie droższe usługi pakietowe. Ponadto, w Citibanku, gdzie opłata za prowadzenie rachunku jest najwyższa w grupie analizowanych banków (206 CZK), posiadacz rachunku może być zwolniony z ww. opłaty, jeżeli średnie saldo w miesiącu przekracza 300.000 CZK (42.300 zł).

Jak wynika z wyliczonych średnich, taniej niż w Czechach i w Polsce usługę prowadzenia rachunku oferują banki węgierskie. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ramach prowadzenia najprostszego rodzaju konta nie proponują one, podobnie jak banki w Polsce, żadnych dodatkowych bezpłatnych usług.

- 2) opłaty pobierane przez czeskie banki za realizację wpłaty gotówkowej kierowanej na rachunek w innym banku wynoszą średnio 107,25 CZK (15,12 zł) i są wyższe od opłat w polskich bankach, których średni koszt wynosi 11 zł. W przypadku banków węgierskich tego rodzaju usługa nie jest w ogóle oferowana klientom, w gotówce przyjmowane są bowiem jedynie wpłaty dokonywane na rachunki w danym banku.
- 3) klienci czeskich banków, podobnie jak w Polsce, ponoszą najwyższe opłaty za realizację przelewu, korzystając z placówki bankowej – średnio 22 CZK (3,10 zł). Niższe opłaty obowiązują dla przelewów realizowanych poprzez inne kanały dystrybucji, gdzie średni koszt realizacji przelewów wynosi odpowiednio: telefon – 6,70 CZK (0,94 zł), Internet – 3,80 CZK (0,54 zł). W odniesieniu do analizowanej grupy polskich banków ceny przelewów krajowych w dwóch pierwszych przypadkach kształtują się na znacznie wyższym poziomie, tj.: oddział – 3,77 zł (drożej o 0,67 zł), telefon – 1,84 zł (drożej o 0,90 zł). Koszt przelewu w przypadku realizowania go za pośrednictwem Internetu jest zbliżony do średniej w bankach czeskich i wynosi 0,51 zł. W przypadku banków węgierskich stosowana przez nie struktura opłat nie pozwala na dokonanie prostego porównania wysokości opłat z bankami polskimi. Jak wynika z załącznika nr 2, opłata za realizację przelewu (niezależnie od kanału dystrybucji) ustalona jest z reguły jako procent kwoty zlecenia i waha się w przedziale od 0,1 % do 0,2% (średnio 0,14%) kwoty przelewu, przy czym dodatkowo określona jest stawka minimalna w granicach od 100 do 200 HUF (średnio 138 HUF, tj. 1,98 zł). Część banków określa również maksymalny poziom pobieranej opłaty, który może wynosić od 9.000 do 100.000 HUF (średnio 36.333,33 HUF, tj. 521,35 zł). Przy takiej strukturze opłat, jeżeli procent od przelewanej kwoty jest wyższy od ustalonej stawki minimalnej, bank zawsze pobierze korzystniejszą dla siebie opłatę. Należy w tym

miejscu jeszcze zaznaczyć, że za realizację polecenia przelewu w trybie pilnym (poprzez węgierski system RTGS) klienci banków węgierskich ponoszą znacznie wyższe koszty.

- 4) realizacja płatności z wykorzystaniem polecenia zapłaty wynosi średnio w bankach:
- czeskich – 3,70 CZK (0,52 zł),
  - węgierskich – 32 HUF (0,46 zł).

Za tą samą usługę polskie banki pobierają średnio 0,64 zł, co oznacza, że w stosunku do ww. banków opłata ta jest najwyższa.

IV. Porównywalność cen usług bankowych w Polsce i na świecie

Na ogólny poziom cen usług bankowych składają się opłaty i prowizje od bardzo wielu zróżnicowanych produktów (kredyty, pożyczki, prowadzenie rachunków bankowych, depozytowych i przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych), oferowanych z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku. Ponieważ strategie cenowe przyjmowane przez banki różnią się w poszczególnych krajach, precyzyjne **porównanie ceny konkretnej usługi bankowej w skali międzynarodowej jest praktycznie niemożliwe**. Przykładowo, w zakresie usług rozliczeniowych banki w niektórych krajach (np. w Niemczech i Wielkiej Brytanii), pobierając wysoką opłatę za prowadzenie rachunku bankowego, oferują w jej ramach pakiet kilkunastu bezpłatnych rozliczeń bezgotówkowych. W Polsce klient płaci kilkakrotnie niższą opłatę za prowadzenie rachunku, ale dodatkowo ponosi koszty każdej transakcji. Biorąc pod uwagę małą aktywność posiadacza rachunku bankowego w Polsce, koszt pojedynczego przelewu lub kilku przelewów miesięcznie byłby dla niego niższy niż jedna opłata za pakiet dla klienta banku niemieckiego lub brytyjskiego.

Pomimo obiektywnych trudności z porównaniem cen usług bankowych, próby dokonywania takiej oceny są podejmowane przez różne firmy konsultingowo-badawcze. Przykładem tego typu opracowań są raporty z 2006 r. uznanych firm międzynarodowych: Capgemini i Ernst & Young.

Z raportu firmy Capgemini, w którym przedstawiono ceny usług bankowych w 20 krajach z 3 kontynentów, wynika, że:

- 1) średni roczny koszt korzystania z wystandaryzowanego koszyka usług (profil globalny uwzględniający jednolity koszyk usług) wyniósł w Polsce 81 euro i był znacznie niższy od średniej światowej (90 euro),
- 2) średni roczny koszt korzystania z podstawowych usług bankowych uwzględniający lokalną specyfikę danego rynku (profil lokalny, uwzględniający częstotliwość korzystania z poszczególnych usług) wyniósł w Polsce 79 euro i był nieznacznie wyższy od średniej światowej w wysokości 77 euro,
- 3) spadek cen podstawowych usług bankowych w Polsce w 2005 r. w stosunku do 2004 r. wyniósł 13%, podczas gdy na świecie obniżyły się one o 1,5 %. Wpływ na to miało m.in.: zwiększenie częstotliwości korzystania z usług bankowych, częstsze korzystanie z tańszych zdalnych kanałów dostępu oraz umocnienie się złotego.

Raport firmy Ernst & Young wskazuje, że ceny usług bankowych w Polsce nie odbiegają znacznie od cen w innych nowoprzyjętych do UE krajach.

Jednocześnie w ww. raporcie została zwrócona uwaga na przyczyny i skutki obecnego poziomu opłat i prowizji w Polsce, do których należą:

- 1) niski stopień „ubankowienia” w Polsce (44% ludności posiada rachunek bankowy wobec 84% w Europie), czego skutkiem jest wyższa jednostkowa cena usługi,
- 2) wysoki udział obrotu gotówkowego, co powoduje utrzymywanie kosztochłonnych kanałów obsługi klienta,
- 3) niewielki stopień wykorzystywania nowoczesnych kanałów dystrybucji, co skutkuje utrzymywaniem wysokich kosztów stałych w bankach.

Jak wynika z cytowanych powyżej raportów, teza, że ceny usług bankowych w Polsce są jednymi z najwyższych na świecie, nie ma pokrycia w faktach - można wręcz stwierdzić, że są one bliskie średnim cenom światowym lub nawet niższe, w zależności od rodzaju analizowanego koszyka usług.

Oceniając poziom cen usług rozliczeniowych pomiędzy rynkiem krajowym a międzynarodowym, należy również uwzględnić długość cyklu rozliczeniowego, czyli czas realizacji zlecenia płatniczego. Jest on pomijany przy różnego rodzaju wskaźnikach, a bardzo istotny dla poziomu opłat. W wielu krajach UE czas realizacji przelewu dochodzić może do 3 – 5 dni, co stwarza bankom możliwość zagospodarowania tzw. „pieniądza w drodze” i osiągania z tego tytułu dodatkowych przychodów, a w związku z tym obniżenia wysokości opłat. W Polsce optymalny cykl rozliczeniowy zamyka się w jednym dniu roboczym, więc

polskie banki rekompensują sobie brak zarabiania na czasie trwania rozliczenia poprzez stosunkowo większe opłaty.

Warto również odnieść się do pojawiających się prób wykazywania zależności pomiędzy poziomem cen usług bankowych a wysokością PKB na jednego mieszkańca danego kraju. Już w 2002 r. Komisja Europejska zwróciła uwagę, że nie ma oczywistego związku pomiędzy kształtowaniem się poziomu opłat a przychodami krajowymi. W przypadku wielu krajów europejskich PKB jest bardzo zbliżony i tak np. we Francji na jednego mieszkańca wyniósł w 2002 r. 28.859 euro, podczas gdy w Wielkiej Brytanii znajdował się na niewiele wyższym poziomie – 29.708 euro. Pomimo tego, średnia opłata w przypadku podstawowych usług bankowych we Francji w tym czasie wynosiła 102 euro i prawie dwukrotnie przewyższała poziom 56 euro w Wielkiej Brytanii.³ Skoro poziom PKB na jednego mieszkańca w Polsce jest relatywnie niski, to porównanie cen usług bankowych (i innych cen towarów i usług) w stosunku do krajów o wyższym poziomie PKB zawsze wypadnie na naszą niekorzyść, co potwierdza, że ww. wskaźnik nie powinien być brany pod uwagę przy ocenianiu wszelkiego rodzaju usług, w tym usług bankowych.

V. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonej analizy, dotyczącej porównania zawartych w taryfach bankowych wysokości opłat i prowizji za podstawowe usługi rozliczeniowe w wybranych bankach polskich w stosunku do danych z uprzednio analizowanym okresem, można stwierdzić, że generalnie ceny wybranych pod uwagę usług uległy niewielkiemu podwyższeniu. Za standardowe konto jeszcze w listopadzie 2005 r. banki pobierały co miesiąc średnio 4,93 zł, obecnie 5,30 zł. Należy zauważyć, że ww. opłata nie jest jedynym kosztem prowadzenia rachunku bankowego. Bardzo często klient dodatkowo musi zapłacić za korzystanie z bankowości internetowej, telefonicznej oraz za obsługę karty. Wzrost cen prowadzenia rachunku nie jest jedyną zmianą w bankowych tabelach prowizji i opłat. Zmianie uległy również opłaty za podstawowe rozliczenia pieniężne w złotych i tak w przypadku polecenia przelewu składanego w oddziale z 16 analizowanych banków cenę tej usługi podniosły i to znacznie 4 banki. Takie działania wskazywałoby na to, że słuszna w

---

³ Informacje z dokumentu roboczego Komisji Europejskiej *Preparation of an Impact Assessment on a proposal for a Directive concerning A NEW LEGAL FRAMEWORK FOR PAYMENTS IN THE INTERNAL MARKET*

założeniach polityka banków, skierowana na proces eliminacji obrotu gotówkowego we własnej działalności, rozciągnęła się również na własnych klientów składających zlecenia papierowe, a więc wymagające manualnej (droższej) obsługi przez pracownika banku.

Ten element polityki polskich banków wydaje się być słuszny i uzasadniony, natomiast podwyższanie przez banki opłat za dotychczas promocyjne i często bezpłatne rozliczenia via Internet lub polecenie zapłaty może stać się niekorzystne dla promocji obrotu bezgotówkowego. W sytuacji trwającej od dłuższego czasu intensywnej kampanii promocyjnej polecenia zapłaty oraz biorąc pod uwagę, że polski sektor bankowy nie osiągnął jeszcze porównywalnego z innymi krajami poziomu wykorzystania tej formy rozliczeń dla płatności masowych, tego rodzaju wzrost opłaty może utrudniać promocję tego produktu.

W odniesieniu do zgromadzonych informacji dotyczących poziomu prowizji i opłat pobieranych przez wybrane banki w Czechach i na Węgrzech, należy stwierdzić, że ze względu na znaczne różnice w stosowanej przez nie polityce opłat i strukturze cen nie można dokonać jednoznacznego porównania cen usług finansowych ww. banków z bankami polskimi w tej wąskiej dziedzinie bankowości.

W Czechach, podobnie jak w Polsce, banki ustalają konkretną cenę danej usługi bankowej, z tą jednak różnicą, że polskie banki, oprócz opłaty za prowadzenie rachunku bankowego, pobierają również opłaty za dokonywanie rozliczeń pieniężnych. Czeskie banki, oprócz oferty standardowego rachunku bankowego, szeroko oferują usługi pakietowe, które w Polsce również są dostępne, ale generalnie dla lepiej sytuowanych klientów. W opłacie za prowadzenie rachunku bankowego – często wyższej niż w Polsce – mieści się zwykle pakiet bezpłatnych usług rozliczeniowych, co może okazać się korzystniejszą ofertą dla klienta detalicznego, zwłaszcza w przypadku dużej liczby operacji na rachunku bankowym.

Rynek usług bankowych na Węgrzech charakteryzuje się natomiast nieco inną polityką cenową. Przede wszystkim banki węgierskie nie przyjmują wpłat gotówkowych na rachunki w innych bankach. Ceny rozliczeń pieniężnych, oprócz opłaty za prowadzenie rachunku i polecenia zapłaty, są ustalane z reguły jako procent kwoty zlecenia z jednoczesnych ustaleniem minimalnego i maksymalnego progu pobieranej opłaty.

Ze względu na taki sposób ustalania opłat i prowizji, aby dokonać miarodajnego porównania cen usług finansowych pomiędzy Polską, Czechami oraz Węgrami, należałoby określić model „sztucznego” klienta, gdzie nie wystarczy jedynie liczba konkretnych operacji bezgotówkowych, ale również ich wartość. Jedynymi dającymi się porównać danymi są

opłaty za prowadzenie rachunku bankowego, które są najdroższe w Czechach, oraz za realizację polecenia zapłaty – w tym przypadku najwyższe opłaty pobierają polskie banki.

Porównywanie opłat pobieranych przez polskie banki z bankami krajów UE przy założeniu, że porównuje się jedynie wybrane elementy z tabeli prowizji i opłat, może spowodować, że otrzymane w ten sposób wyniki nie będą w pełni reprezentatywne. Na ceny usług bankowych wpływa bowiem wiele czynników takich jak: przychody lokalne, koszty pracownicze, wielkość rynku i otoczenie konkurencyjne, wolumen płatności, długość cyklu rozliczeniowego (i wynikająca stąd możliwość „zarabiania” przez banki na tzw. pieniądzu w drodze) oraz zachowania klientów w różnych krajach i stopień regulacji na danym rynku. Wszystkie te czynniki oraz odmienna konstrukcja opłat pobieranych przez banki w Polsce i niektórych krajach UE są podstawową przyczyną różnic w kształtowaniu się kosztów ponoszonych przez ich klientów, jak również decydują o braku pełnej porównywalności tego wąskiego segmentu usług bankowych.

Wysokość opłat i prowizji stosowanych przez wybrane banki czeskie w zakresie podstawowych stawek związanych z rozliczeniami pieniężnymi obowiązujących w czerwcu 2006 r.

L.p	Nazwa banku	Prowadzenie rachunku	Wpłata gotówkowa		Polecenie przelewu			Polecenie zapłaty	Uwagi
			min	max	Oddział	Telefon	Internet		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Stawki podane w koronach czeskich</i>									
1	Ceska sporitelna a.s	25,00	100,00	2,00%	10,00	5,50	4,00	7,00	Część opłaty pobieranej od klienta (2 KCZ) jest przeznaczona dla banku odbierającego płatność
2	Raiffeisen Bank	15,00	29,00	----	29,00	5,00	4,00	7,00	
3	Citibank	206,00	200,00	----	49,00	15,00	6,00	0,00	Jeżeli średnie saldo w miesiącu przekracza 300.000 CZK, to prowadzenie rachunku w danym miesiącu jest wolne od opłat.
4	Kredyt Bank	50,00	----	-----	22,00	8,00	5,00	4,50	Część opłaty pobieranej od klienta (2 CZK) jest przeznaczona dla banku odbierającego płatność. Ponadto KB oferuje popularny rachunek pakietowy, którego prowadzenie kosztuje 250 CZK, w ramach którego można miesięcznie wykonać 10 bezpłatnych transakcji bezg
5	HVB Bank	184,00	100,00	----	0,00	0,00	0,00	0,00	1) Opłata za otwarcie konta 250 KCZ 2) Opłata za prowadzenie rachunku zawiera pakiet bezpłatnych usług tj.: 10 przelewów składanych elektronicznie, 5 składanych w oddziale, 5 poleceń zapłaty
suma		480,00	429,00	2,00%	110,00	33,50	19,00	18,50	
średnia w CZK		96,00	107,25	2,00%	22,00	6,70	3,80	3,70	
średnia w PLN		13,54	15,12		3,10	0,94	0,54	0,52	

kurs średni NBP z dnia 04.07.06 r. wynosił 1 CZK = 0,1410 PLN

Źródło: Zestawienie sporządzone na podstawie informacji otrzymanych drogą mailową oraz zaczerpniętych z internetowych tabel prowizji i opłat.

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku bankowego oraz realizację polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w II połowie 2005 r. i czerwcu 2006 r.

L.p	Nazwa banku	Wpłaty gotówkowe				Prowadzenie rachunku		Polecenie przelewu						Polecenie zapłaty	
		listopad 2005 r.		czerwiec 2006 r.		listopad 2005 r.	czerwiec 2006 r.	Oddział listopad 2005 r.	Oddział czerw. 2006 r.	Telefon listopad 2005 r.	Telefon czerw. 2006 r.	Internet listopad 2005 r.	Internet czerw. 2006 r.	listopad 2005 r.	czerwiec 2006 r.
		min	max	min	max										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna	5,00	1,00%	6,00	1,00%	4,00	5,40	3,00	4,00	2,00	2,00	0,50	0,50	0,50	1,00
2	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	nie przyjmuje		nie przyjmuje		4,99	4,99	4,99	4,99	2,99	2,99	0,00	0,00	0,00	0,00
3	ING Bank Śląski S.A.	nie przyjmuje		nie przyjmuje		6,00	6,00	2,50	4,00	1,50	1,50	0,50	0,50	0,00	0,00
4	Bank BPH Spółka Akcyjna	10,00	0,50%	15,00	0,75%	5,45	6,95	4,00	4,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Bank Zachodni WBK S.A.	7,00	1,00%	7,00	1,00%	6,00	6,00	2,80	2,80	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
6	Bank Gospodarstwa Krajowego	-----	0,50%	5,00	0,50%	2,00	2,00	3,00	3,00	-----	-----	-----	-----	-----	-----
7	BRE Bank S.A. (MultiBank)	nie przyjmuje		nie przyjmuje		3,00	5,00	3,00	5,00	3,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Bank Millennium S.A.	30,00	-----	30,00	-----	6,00	6,00	4,00	4,00	3,00	2,00	0,50	0,50	0,00	0,00
9	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	25,00	0,50%	25,00	0,50%	8,50	8,50	4,00	4,00	0,00	2,00	0,00	1,00	0,60	0,60
10	Bank Pocztowy S.A.	7,50	0,50%	7,50	0,50%	3,45	3,45	3,00	3,00	0,45	0,45	0,00	0,00	0,45	0,45
11	Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.	3,50	0,50%	3,50	0,50%	4,00	5,00	3,50	3,50	-----	-----	1,00	1,00 ¹	1,50	1,00
12	Kredyt Bank S.A.	7,00	1,00%	7,00	1,00%	5,00	5,00	3,00	3,00	1,50	1,50	0,00	0,99	0,00	0,00
13	Bank Ochrony Środowiska S.A.	10,00	1,00%	10,00	1,00%	7,00	7,00	3,00	5,00	0,50	0,50	0,50	0,50	2,00	2,00
14	Deutsche Bank Polska S.A.	15,00	0,50%	15,00	0,50%	6,50	6,50	4,00	4,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	10,00	0,50%	10,00	0,50%	5,00	5,00	4,00	4,00	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	1,00
16	Krakowski Bank Spółdzielczy	2,00	0,60% ²	2,00	0,60% ²	2,00	2,00	2,00	2,00	-----	-----	0,40	0,60	2,50 ³	2,50 ³
	średnia	11,00	0,68%	11,00	0,70%	4,93	5,30	3,36	3,77	1,76	1,84	0,36	0,51	0,64	0,64

¹⁾ Usługa Home Banking. Dodatkowo klient ponosi jednorazowy koszt w wysokości 100 zł związany z instalacją systemu oraz 50 zł abonamentu miesięcznego.

²⁾ Dana została uśredniona. Opłata za realizację wpłaty gotówkowej wynosi odpowiednio min 2 zł lub **0,20% do 1%** i nie więcej niż 450 zł. Wielkość % ustalana jest przez oddział indywidualnie w przedziale od 0,20% do 1%.

³⁾ Dana została uśredniona. Opłata za realizację polecenia zapłaty wynosi odpowiednio od 1 zł do 5 zł. Wysokość opłaty ustalana jest przez oddział indywidualnie w przedziale.

Źródło: Zestawienie sporządzone na podstawie tabel prowizji i opłat stosowanych przez wybrane banki obowiązujące w II połowie 2005 r. i w czerwcu 2006 r.

Wysokość opłat i prowizji stosowanych przez wybrane banki węgierskie w zakresie podstawowych stawek związanych z rozliczeniami pieniężnymi obowiązujących w czerwcu 2006 r.

L.p	Nazwa banku	Prowadzenie rachunku	Polecenie przelewu									Polecenie zapłaty	
			Oddział			Telefon			Internet				
			%	min	max	%	min	max	%	min	max		
<i>Stawki podane w forintach węgierskich</i>													
1	KDB Bank Hungary	150,00	0,10%	100,00	100.000,00	0,10%	100,00	100.000,00	0,09%	90,00	100.000,00	40,00	
	RTGS		0,30%	10.000,00	100.000,00	0,30%	10.000,00	100.000,00	0,25%	9.000,00	100.000,00		
2	HVB Bank	115,00	0,20%	190,00	-----	0,10%	80,00	-----	0,09%	50,00	-----	40,00	
3	Volksbank	350,00	0,20%	200,00	-----	0,20%	200,00	-----	0,10%	50,00	-----	50,00	
4	ING Bank	990,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	
	RTGS			5.000,00									
5	Citibank	50,00	0,20%	200,00	9.000,00	0,15%	150,00	9.000,00	0,05%	50,00	1.000,00	30,00	
	RTGS		0,50%	10.000,00	100.000,00								
	średnia w HUF	331,00	0,14%	138,00	36.333,33	0,11%	106,00	36.333,33	0,07%	48,00		32,00	
	średnia w PLN	4,75		1,98	521,35		1,52	521,35		0,69		0,46	

kurs średni NBP z dnia 04.07.06 r. wynosił 100 HUF - 1,4349 PLN

Źródło: Zestawienie sporządzone na podstawie informacji otrzymanych drogą mailową oraz zaczerpniętych z internetowych tabel prowizji i opłat.